

Exam. Code : 103204

Subject Code : 1127

B.A./B.Sc. Semester—IV

PSYCHOLOGY

(Experimental Psychology—II)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—75

SECTION—A

(Attempt ALL Questions)

1. (i) Transfer of Learning
- (ii) Physical V/S Psychological continua
- (iii) Product moment correlation
- (iv) Discrimination learning
- (v) Reinforcers
- (vi) Forgetting curve
- (vii) Error in inductive reasoning
- (viii) Non sense syllables
- (ix) Just Noticeable Difference (JND).
- (x) Movement Error. $1\frac{1}{2} \times 10 = 15$

SECTION—B

(Attempt any FOUR Questions)

2. Discuss the phenomena of extinction, stimulus generalization and stimulus discrimination, with examples.
3. Discuss the factors in problem solving.
4. Explain the various reinforcement schedules.
5. Describe in brief an introduction to the concept of Mnemonics.
6. Discuss different methods of retention.
7. Define threshold and discuss types of threshold studies in psycho-physical methods. $9 \times 4 = 36$

SECTION—C(Attempt any **TWO** Questions)

8. Distinguish between STM, LTM and sensory memory.
9. What is concept formation ? Elaborate the different strategies in concept formation.
10. Explain in detail the psycho-physical method of limits.
11. Define conditioning. Write a descriptive note on the various types of instrumental conditioning. $12 \times 2 = 24$

(Punjabi Version)**ਭਾਗ-ੳ**

(ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ)

1. (i) ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਸਥਾਨਾਂਤਰਨ
- (ii) ਸ਼ਰੀਰਕ ਬਨਾਮ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮਾਧਾਨ
- (iii) ਉਤਪਾਦ ਪੱਲ ਸਹਿਸੰਬੰਧ
- (iv) ਵਿਭੇਦ ਸਿੱਖਣਾ
- (v) ਰੀਇਨਫੋਰਸਰਸ (Reinforcers)
- (vi) ਵਕਰ ਭੂਲਣਾ
- (vii) ਪ੍ਰੇਰਕ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ
- (viii) ਗੈਰ-ਅਰਥ ਸ਼ਬਦਾਂਸ਼
- (ix) ਸਹਿ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਜੋਗ ਅੰਤਰ (JND)
- (x) ਹਲਚਲ ਗਲਤੀ। $1\frac{1}{2} \times 10 = 15$

ਭਾਗ-ਅ

(ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ)

2. ਸਮਾਪੱਤੀ, ਉੱਤੇਜਕ ਸਧਾਰਨੀਕਰਨ, ਉੱਤੇਜਕ ਵਿਭੇਦ ਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਸਮੱਸਿਆ ਸੁਲਝਾਊਣ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
4. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੀਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ (Reinforcement) ਸ਼ਿਡਯੂਲਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

5. ਸਮਰਣਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਪਰਿਚੈ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
6. ਪ੍ਰਤਿਧਾਰਨ (Retention) ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
7. ਥਰੈਸ਼ੋਲਡ (Threshold) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਮਨੋ-ਭੌਤਿਕ ਵਿਧਿਆਂ ਵਿੱਚ ਥਰੈਸ਼ੋਲਡ ਅਧਿਐਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 9×4=36

ਭਾਗ-ੲ

(ਕੋਈ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ)

8. ਐਸਟੀਐਮ (STM), ਐਲਟੀਐਮ (LTM) ਅਤੇ ਸੰਵੇਦੀ ਮੈਮੋਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।
9. ਧਾਰਨਾ ਗਠਨ ਕੀ ਹੈ ? ਧਾਰਨਾ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰੋ।
10. ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਮਨੋ-ਭੌਤਿਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
11. ਕੰਡੀਸ਼ਨਿੰਗ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੀ ਯਾਂਤਰਿਕ ਕੰਡੀਸ਼ਨਿੰਗ ਉਪਰ ਇੱਕ ਵਰਣਾਤਮਕ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ।

12×2=24

(Hindi Version)

भाग—क

(सभी प्रश्न कीजिए।)

1. (i) सीखने का स्थानांतरण
- (ii) शारीरिक बनाम (V/S) मनोवैज्ञानिक समाधान
- (iii) उत्पाद क्षण सहसंबंध
- (iv) विभेद सीखना
- (v) रीइन्फोर्सर्स (Reinforcers)
- (vi) वक्र भूलना

(vii) प्रेरक तर्क में त्रुटि

(viii) गैर-अर्थ शब्दांश

(ix) सही ध्यान देने योग्य अंतर (JND)

(x) हलचल त्रुटि।

$1\frac{1}{2} \times 10 = 15$

भाग—ख

(कोई चार प्रश्न कीजिए।)

2. समाप्ति, उत्तेजक सामान्यीकरण, उत्तेजक विभेद की घटनाओं की उदाहरणों सहित चर्चा कीजिए।
3. समस्या सुलझाने में कारकों की चर्चा कीजिए।
4. विभिन्न सुदृढीकरण कार्यक्रमों की व्याख्या कीजिए।
5. स्मरणशक्ति की अवधारणा के परिचय का संक्षेप में वर्णन कीजिए।
6. प्रतिधारणा (Retention) के विभिन्न तरीकों की चर्चा कीजिए।
7. थ्रैशोल्ड (Threshold) को परिभाषित कीजिए तथा मनो-भौतिक विधियों में थ्रैशोल्ड अद्ययतों के प्रकारों की चर्चा कीजिए।

$9 \times 4 = 36$

भाग—ग

(कोई दो प्रश्न कीजिए।)

8. एस.टी.एम., एल.टी.एम. तथा संवेदी स्मृति के मध्य अंतर स्पष्ट कीजिए।
9. अवधारणा गठन क्या है ? अवधारणा गठन में विभिन्न रणनीतियों को विस्तृत कीजिए।
10. सीमाओं के मनो-भौतिक तरीकों की विस्तारपूर्वक व्याख्या कीजिए।
11. कंडीशनिंग परिभाषित कीजिए। विभिन्न प्रकार की यांत्रिक कंडीशनिंग पर एक वर्णनात्मक टिप्पणी लिखिए।

$12 \times 2 = 24$